

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 6, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.246.2

I. P. Mihus,

д. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси

V. V. Sribna,

студентка, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси

O. Yu. Tsikalo,

студент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси

ДІАГНОСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

I. P. Mihus,

Doctor of economic sciences, Ph.D., Associate Professor, Head of the Management and economic security Department, Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky, Cherkasy

V. V. Sribna,

student, Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky, Cherkasy

O. Y. Tsikalo,

student, Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky, Cherkasy

DIAGNOSIS OF SOCIAL SECURITY CHERKASSY REGION IN THE CONTEXT OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

У дослідженні проведено діагностику стану соціальної безпеки Черкаської області як складової економічної безпеки України. Ідентифіковано економічні та неекономічні загрози соціальній безпеці Черкаської області та здійснено їх порівняння з пороговими значеннями згідно методики розрахунку рівня економічної безпеки України. Запропоновано шляхи покращення стану соціальної безпеки України та Черкаської області зокрема.

In a study conducted diagnosis of social security Cherkassy region as part of the economic security of Ukraine. Identified economic and non-economic threat to social security Cherkassy region and by comparing them with thresholds according to method of calculating the level of economic security of Ukraine. The ways to improve the social security of Ukraine and Cherkassy region in particular.

Ключові слова: *економічна безпека, соціальна безпека, порогові значення, методика, економічні загрози, неекономічні загрози.*

Keywords: *economic security, social security, thresholds, methodology, economic threats, non-economic threats.*

Вступ. В сучасних економічних умовах розвитку українського суспільства великого значення набуває питання забезпеченості соціальної безпеки населення, яке проявляється в створенні сприятливих умов для народження дітей, збільшенні тривалості життя, приведення до світових стандартів розмірів середньої заробітної плати та її співвідношення з прожитковим мінімумом, зменшення розмірів безробіття тощо.

Соціальна безпека стає на захист людей як найвищої цінності будь-якої країни. Відтак, головною пріоритетною ціллю соціальної безпеки є захист життя, здоров'я, добробуту, прав і свобод людини. Це складає сутність соціальної системи регулювання відносин між людьми, їхнього життєзабезпечення і соціалізації.

Об'єктивний діагноз соціального стану українського суспільства свідчить про те, що основні соціальні ризики – бідність, майнова диференціація населення, відчуженість значної кількості громадян від суспільного життя, звуження їх доступу до освіти, медицини і культури – досягли масштабів, які можуть становити реальну загрозу національній безпеці держави. Практично за всіма найважливішими соціальними показниками світового цивілізаційного розвитку Україна продовжує перебувати на небезпечній межі.

Методологічні, методичні та прикладні питання проблем соціальної безпеки висвітлюються в наукових працях зарубіжних та вітчизняних авторів О. Білоруса, Н.Борецької, М. Вебера, Н. Волгіна, С. Дойла, Л. Ерхарда, Д. Лук'яненко, Г. Мюрдаля, О.Новикової, Р. Яновського. Нині проблеми економічної безпеки держави досить активно розробляються у працях таких вітчизняних вчених-економістів, як О.Власюк, О.Барановський, Г.Пастернак-Таранушенко, М.Срмошенко.

Метою даного дослідження є проведення діагностики соціальної безпеки України та Черкаської області, ідентифікація загроз соціальній безпеці Черкащини та визначення шляхів мінімізації їх впливу.

Предметом дослідження є стан соціальної безпеки України в цілому та Черкаської області зокрема. **Об'єктом дослідження** є економічні та демографічні показники, що характеризують стан соціальної безпеки України та Черкаської області.

Результати дослідження. З метою визначення рівня економічної безпеки України як головної складової національної безпеки держави, на державному рівні затверджено *Методику розрахунку рівня економічної безпеки України [1]*, яка визначає перелік основних індикаторів стану економічної безпеки держави, їхні оптимальні, порогові та граничні значення, а також методи обрахування інтегрального індексу економічної безпеки. Методика базується на комплексному аналізі індикаторів економічної безпеки з виявленням потенційно можливих загроз економічній безпеці в Україні і застосовується Міністерством економіки України для інтегральної оцінки рівня економічної безпеки України в цілому по економіці та за окремими сферами діяльності.

Соціальна безпека - це такий стан розвитку держави, при якому держава здатна забезпечити гідний і якісний рівень життя населення незалежно від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз.

Об'єктами соціальної безпеки є все, що має життєво важливе значення для суб'єктів безпеки: права, матеріальні та духовні потреби особистості, природні

ресурси та довкілля як матеріальної основи державного та суспільного розвитку. Суб'єктами безпеки є індивідуум, суспільство, держава.

Питання щодо стану соціальної безпеки, як однієї зі складових національної безпеки, є надзвичайно актуальним для України саме на нинішньому етапі. Соціальна складова в системі суспільно-політичних і економічних пріоритетів України набирає ваги одного з домінуючих національних інтересів. Від ефективності соціальної політики залежить ставлення громадян до впроваджуваних реформ, до державних інституцій, політичних партій і окремих політиків, зрештою – до державності і незалежності країни. Від якості та динаміки вирішення цих проблем значною мірою залежатиме також імідж нашої країни в очах європейської і світової демократичної спільноти.

Існуючі загрози соціальній безпеці було систематизовано та представлено у табл. 1.

Таблиця 1.
Основні загрози соціальній безпеці держави

Не економічного характеру	Економічного характеру
Зменшення чисельності населення. Коефіцієнт природного приросту населення є від'ємним. Високий загальний показник смертності.	Наявність населення із середньодушовими загальними доходами у місяць, нижчими прожиткового мінімуму.
Низький показник тривалості життя населення.	Низький рівень заробітної плати населення.
Середня кількість дітей, народжених жінкою за все життя є недостатня.	Низький рівень пенсій.
Темпи зростання кількості уперше зареєстрованих випадків захворювань на 100 осіб є загрозливими	Фінансування охорони здоров'я за рахунок бюджетних коштів в Україні знаходиться на критичному рівні
Рівень безробіття знаходиться у безпечній зоні.	Недостатній рівень державного фінансування освіти.
Висока середня тривалість незайнятості (більше одного року).	

Здійснено аналіз основних загроз соціальній безпеці держави та Черкаської області, при цьому будуть використані відповідні данні Держкомстату України [2] та Головного управління статистики у Черкаській області [3].

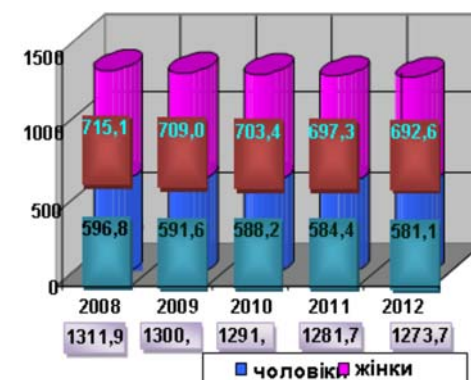

Рис. 1. Динаміка кількості постійного населення Черкаської області в розрізі статевого складу за 2007–2011 роки (на 1 січня; тис. осіб)

Чисельність країни в цілому та окремих її регіонів є результатом взаємозумовленого розвитку усієї сукупності процесів суспільного розвитку і, насамперед, соціально-економічних та демографічних. На рис. 1 видно, що за останні чотири роки кількість постійного населення Черкаської області зменшилась на 38,2 тис. осіб (за останні п'ять років 50,7 тис. осіб) і станом на 1 січня 2012 року складала 1273,7 тис. осіб. Причому, зменшення відбулося як чоловіків, так і жінок пропорційно.

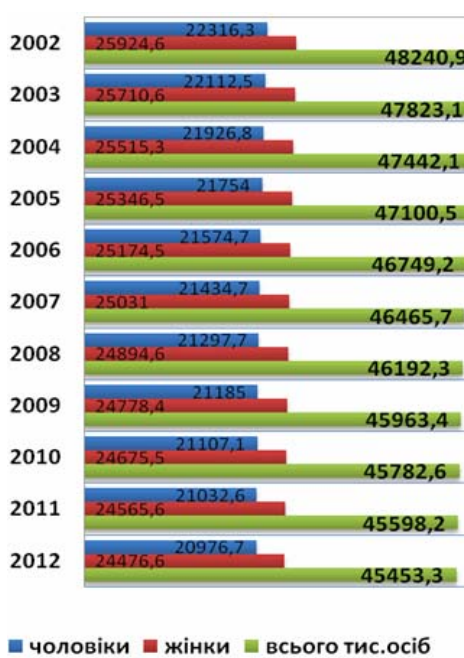

Рис. 2. Динаміка кількості постійного населення України в розрізі статевого складу за 2002–2011 роки (на 1 січня, млн. осіб)

На рис. 2, наведена динаміка постійної чисельності населення України за останні десять років. Кількість постійного населення України станом на 1 січня

2012 року склала 45453,3 тис. осіб. Тільки за останній 2011 рік чисельність зменшилася на 144,9 тис. чоловік, а проти 2002 року на 2787,6 тис. осіб, причому, зменшення чоловіків і жінок відбулось також пропорційно.

Проведений аналіз свідчить про існуючу тенденцію до зменшення кількості постійного населення щороку як по Черкаській області, так й по Україні в цілому. Так, порівняно з 2002 р. кількість постійного населення зменшилася на 5,8%, а з 2010р. на 0,7%. Такі процеси зумовлені різними чинниками: низьким рівнем життя, екологічною кризою, соціально-економічними проблемами тощо. При цьому, слід відзначити, Частка жіночого населення у загальній кількості постійного населення за аналізований період залишалася майже незмінною і становила 53,8%, чоловіче, відповідно, 46,2%.

За даними Інституту демографії та соціальних досліджень НАНУ, до 2050 року населення України скоротиться до 35 млн. чоловік. Це відбудеться за умови, якщо держава не розпочне активні дії у сфері забезпечення її соціальної безпеки.

Для встановлення основних причин зменшення чисельності населення України, проаналізуємо його природний приріст (рис. 3).

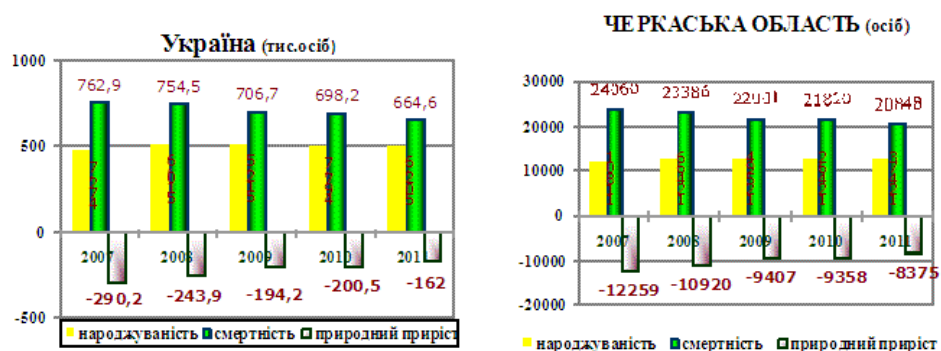

Рис. 3. Природний приріст населення України та Черкаської області за 2007-2011 роки

Показники відтворення населення області як і в цілому по Україні слід оцінювати як українські. Аналіз діаграми на рис. 3 показує, що природний приріст населення України в тому числі і Черкаської області протягом 2007–2011 років є від'ємним. Смертність перевищує народжуваність. Хоча, з 2007 року спостерігається збільшення народжуваності на 936 осіб та поступове зменшення смертності на 2209 осіб, що призводить до збільшення природного приросту населення, все-таки, народжуваність компенсує смертність тільки на 60 відсотків, тобто відтворення забезпечується лише трохи більше половини населення (2010р. – 57%, Україна 2011 р. – 75%).

Так, за повідомленням Державного комітету статистики України, за 2011 рік населення Черкащини скоротилося на 8375 осіб (по Україні було зафіксовано скорочення на 162 тис. осіб).

Такий ефект має назву «вимирання нації» та свідчить про скорочення чисельності населення, що негативно впливає як на економічну, так і на загальну ситуацію в країні. Зміна загальної чисельності населення України (в т.ч. й сільського населення) значною мірою впливає на зміну чисельності працездатного населення, яке є основою трудових ресурсів.

Коефіцієнт природного приросту населення Черкаської області становить (-6,6) на 1000 осіб, тоді як порогове значення по Україні має становити не менше 2,8. Загальний показник смертності 16,3 досі утримується на надто високому, як для європейського, рівні. Його формування відбувається в умовах прискореного демографічного старіння.

У структурі причин смерті населення п'ять перших місць стало посідають хвороби системи кровообігу, новоутворення, зовнішні причини смерті, хвороби органів травлення і органів дихання (рис. 4).

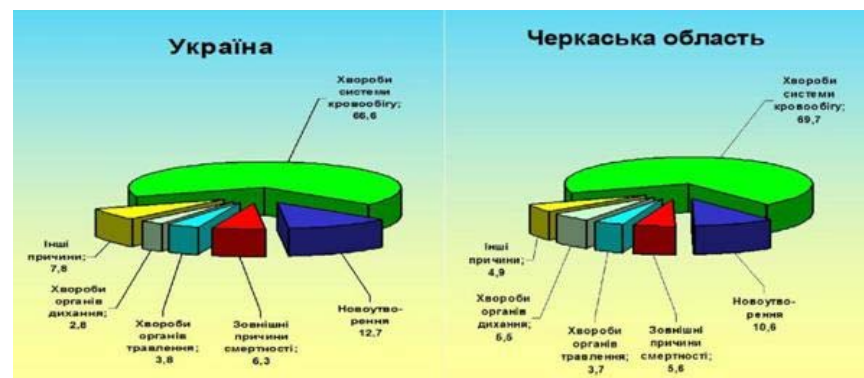

Рис. 4. Структура причин смертності за 2011 рік у відсотках

Показники смертності за віковими категоріями обумовлюють такий важливий інтегральний показник, як середня очікувана тривалість життя при народженні, на який особливо впливає смертність серед дітей, молоді, осіб працездатного віку. Цей показник є індикатором стану здоров'я населення та ефективності державної політики в цілому і у сфері охорони здоров'я зокрема.

За статистикою, у 2011 році середня тривалість життя українських чоловіків складає 66, а жінок – 76 роки. (табл. 2).

Таблиця 2.

Середня очікувана тривалість життя

Період, за який розраховані показники (роки)	Середня очікувана тривалість життя при народженні, років		
	Україна/Черкаська область		
	обидві статі	чоловіки	жінки
2005-2006	68,1/68,62	62,38/62,86	74,06/74,6
2006-2007	68,25/68,75	62,51/63,04	74,22/75,65
2007-2008	68,27/68,8	62,51/63,03	74,28/74,76
2008-2009	69,29/69,85	63,79/64,36	74,86/75,37
2009-2010	70,44/70,91	65,28/65,76	75,5/75,9
2011	71,02/71,25	65,98/66,07	75,88/76,17

Різниця між тривалістю життя чоловіків і жінок досягла 10 років, що перевищує біологічну розбіжність і відображає високу смертність серед чоловіків. Різниця тривалості життя чоловіків та жінок призводить до поширення жіночої самотності в похилому віці. На сьогодні наша країна відстає від середнього показника

країн ЄС на 11 років (середня тривалість життя у чоловіків на 8-12 років, а у жінок на 4-7 років коротша, ніж у розвинених країнах), проте за останні 3-4 роки можна помітити тенденції по покращенню ситуації.

Порогове значення індикатора «Очікувана тривалість життя при народженні» складає не менше 70 років. Хоча цей індикатор як по Україні так і по Черкаській області відповідає нормі, з такими показниками Україна опинилася на 150 місці у рейтингу тривалості життя населення серед країн світу. З-поміж наших сусідів нам вдалося перегнати лише Росію, де чоловіки, в середньому, живуть на 3, а жінки на 1 рік менше. Для порівняння наведемо приклади країн, прилеглих до України. Так, Білорусь займає 141 місце, Молдова знаходиться на 136, Румунія — на 119, Угорщина — на 109, Польща — на 75. Європейський Союз займає 39 сходинку рейтингу за тривалістю життя населення, де чоловіки живуть у середньому 76 років, а жінки – 82.

Отже, загальна тривалість життя українців складає 71 рік, європейців – 79 років. Тому, якщо на 1 рік збільшення нашої тривалості життя іде століття, то щоб принаймні наблизитися до рівня ЄС нам знадобиться близько 10 століть.

Ще одним з найважливіших індикаторів соціальної безпеки є середня кількість дітей, народжених жінкою за все життя. Порогове значення індикатора «Сумарний коефіцієнт народжуваності населення» складає не менше 2,2 осіб. В Черкаській області цей коефіцієнт суттєво занижений і в 2010-2011 роках становив 1,374 народжених на одну жінку [5].

Наступним етапом діагностики соціальної безпеки України та Черкаської області проаналізуємо номінальні та реальні доходи.

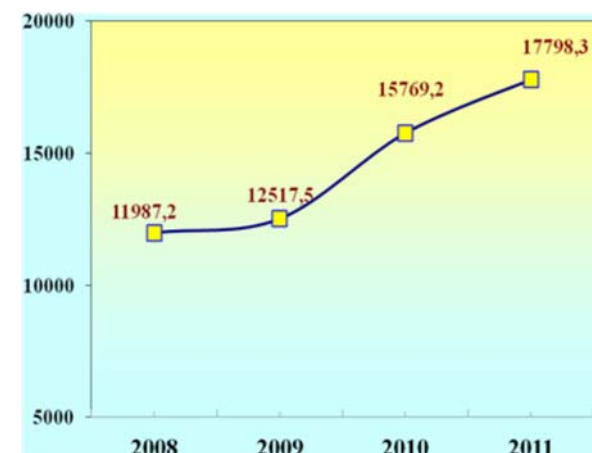

Рис. 5. Наявний дохід населення Черкаської області на 1 особу (грн.)

На рис. 5, видно, що наявний дохід, який може бути використаний населенням на придбання товарів та послуг у 2011 році склав 17798,3 грн. і порівняно з 2010 роком зріс лише на 12,9%, тоді як, у 2010 році дохід зріс на 26% проти 2009 року.

Середньомісячний дохід у 2011 році по області на 1 особу склав 1483,2 грн., що менше ніж по Україні на 287,6 грн. Реальний наявний дохід, визначений з урахуванням цінового фактору, у відсотках до попереднього року становить: 2008р. – 108,5%; 2009р. – 89,5%; 2010 р. -115,1%; 2011р.- 105%.

Кількість населення із середньодушовими загальними доходами у місяць, нижчими прожиткового мінімуму у 2010-2011 роках становить від 16-18%.

Рис. 6. Розмір мінімальної пенсії, прожиткового мінімуму, встановленого в Україні та середній розмір місячної пенсії в Черкаській області за 2008-2012 роки (станом на 1 січня)

Основними показниками, які впливають на рівень життя пенсіонерів є розмір мінімальної пенсії (прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність) та фактичний розмір нарахованої пенсії. На рисунку 6 видно, що розмір мінімальної пенсії в Україні нижче за розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатної особи, а середній розмір місячної пенсії, наприклад Черкаської області, не на багато вищий за нього (станом на 1.01.2012р. на 63,64 грн.).

Для індикатора «Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму» встановлено порогове значення не менше 3 разів. Розрахунки показали, що цей індикатор не відповідає нормі як по Україні так і по Черкаській області. За 2011 рік він становив 2,3 разів по області та 2,8 по Україні, а в січні-вересні 2012 року ще знизився до 2,2-2,7 разів відповідно. Це загрожує стану соціальної безпеки не тільки в області, а й в Україні.

Відношення мінімального розміру пенсії до прожиткового мінімуму повинно бути не менше 1,5-2 разів. В Україні та Черкаській області, зокрема, цей показник менше одиниці. Це говорить про те, що в Україні низький рівень життя населення.

Рівень безробіття в області залишається вищим (9,2% на кінець 2011 року), ніж у середньому по Україні (7,9%). На ринку праці Черкащини, намітилися позитивні тенденції щодо поступового зростання зайнятості та зниження безробіття. Так, рівень безробіття в області (за методологією МОП) в 2009р. становив 10,8%, в 2010р.- 9,9%, а в 2011р.- 9,2%). Порогове значення цього індикатора встановлено не більше 10%.

Ще одним індикатором стану соціальної безпеки є рівень тривалого безробіття у працездатному віці (понад шість місяців). В області протягом 2011р. він становив: 39,7%. Значення цього показника не повинно перевищувати 25-30%.

Для оцінювання рівня соціальної безпеки застосовують індикатор, що характеризує кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань на 100 осіб. Цей індикатор по Черкаській області протягом усього аналізованого періоду знаходився в небезпечній зоні. У 2011 р. на 100 осіб зареєстровано 75 випадків захворювань, тоді як порогове значення встановлено не більше 60 осіб. Причинами такого стану є: низький рівень доходів деяких груп населення і як наслідок – відсутність

повноцінного харчування та недоступність медичних послуг для такого населення; вплив навколишнього середовища; доступність і якість медичної допомоги.

Аналіз динаміки обсягу видатків зведеного бюджету Черкаської області на охорону здоров'я за 2010 рік становив 4,6% до ВВП, це підтверджує перебування його значення у безпечній зоні (порогове значення не менше 4%). Відповідно до досліджень Всесвітньої організації охорони здоров'я, фінансування охорони здоров'я на рівні 6,41% ВВП розцінюється як мінімальний рівень фінансування, здатний забезпечити виживання медичної галузі; 3,2% ВВП – як критичний рівень, за якого відбувається зниження рівня і зменшення обсягу медичної допомоги на 1/3; 1,6% ВВП – як позамежний, що розцінюється як рівень повного руйнування структури медичної галузі.

Оцінка рівня соціальної безпеки України враховує індикатор обсягу видатків зведеного бюджету на освіту у відсотках до ВВП, порогове значення якого 8,3%. Незважаючи на позитивну тенденцію до збільшення цього індикатора до 6,5% у 2010 р. рівень фінансування освіти в Черкаській області був недостатнім (табл. 3).

Виявлені відхилення індикаторів соціальної безпеки від їх порогових значень та, як наслідок, ідентифіковані загрози соціальній безпеці Черкащини, представлю в табл. 3.

Таблиця 3.
Індикатори соціальної безпеки Черкаської області у 2011 р.

№ з/п	Індикатор, одиниця виміру	порогові значення	Фактичне значення	
			↑	↓
1.	Очікувана тривалість життя при народженні, років	не менше 70	↑	71
2.	Коефіцієнт природного приросту населення (на 1 тис.), осіб	не менше 2,8	↓	-6,6
3.	Сумарний коефіцієнт народжуваності населення, (середня кількість дітей, народжених жінкою за все життя), осіб	не менше 2,2	↓	1,374
4.	Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму, разів	не менше 3	↓	2,3
5.	Відношення мінімального розміру пенсії до прожиткового мінімуму, разів	не менше 1,5 – 2	↓	0,8
6.	Рівень безробіття (за методологією МОП), %	не більше 10	↑	9,2
7.	Рівень тривалого безробіття у працездатному віці (відношення чисельності безробітних понад шість місяців до загальної чисельності безробітних), %	не більше 25–30	↓	39,7
8.	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань на 100 осіб	не більше 60	↓	75
9.	Обсяг видатків зведеного бюджету на охорону здоров'я, відсотків до ВВП	не менше 4	↑	4,6
10.	Обсяг видатків зведеного бюджету на освіту, відсотків до ВВП	не менше 8,3	↓	6,5

Таким чином, аналіз індикаторів соціальної безпеки свідчить про наявність загроз соціальній безпеці Черкаської області, які необхідно ліквідувати або мінімізувати.

Соціальна безпека, так само як і економічна, значною мірою залежить як від внутрішньої ситуації в країні, так і від зовнішніх факторів. Саме внутрішні процеси і фактори мають пріоритетне значення для забезпечення соціальної безпеки держави. Безпека є, перш за все, результатом активної внутрішньої соціальної і політичної стабільності, ефективного економічного розвитку. Соціальна безпека характеризується сталим розвитком, „імунітетом” до впливу таких внутрішніх і зовнішніх факторів, що порушують функціонування процесу суспільного розвитку, підривають досягнутий рівень життя населення і тим самим викликають підвищення соціальної напруженості в суспільстві, а також становлять загрозу самому існуванню держави.

Розв'язання проблем, які стосуються соціальної безпеки, має здійснюватись за такими основними напрямками державної політики, а саме: соціальний захист і регулювання доходів населення, регулювання рівня та якості життя населення, податкове регулювання економіки, державне регулювання цін та тарифів, фінансово-бюджетне регулювання економіки, соціальне партнерство.

Успішна соціальна політика має забезпечувати і соціальний, і економічний ефект. Наприклад, основними заходами демографічної політики, спрямованими на підвищення народжуваності, в економічно розвинутих країнах є:

- поступове збільшення грошових дотацій батькам одразу після народження дитини та для її подальшого утримання;
- врахування наявності дітей під час установлення розмірів соціальної допомоги на випадок безробіття;
- підвищення фінансування державою витрат на освіту молодих громадян на всіх її рівнях;
- поширення пропаганди здорового способу життя;
- підвищення ролі релігійних догматів щодо заборони сімейних розлучень, штучного переривання вагітності, контрацепції;
- Міграційна політика, спрямована на в'їзд до європейських країн фахівців та кваліфікованих робітників фертильного віку;
- податкові пільги на індивідуальне житлове будівництво сім'ям із дітьми та компенсація витрат на найм житла для сімей із дітьми.

Всі ці заходи сприяють покращенню демографічної ситуації, і, відповідно, соціальної безпеки держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Висновки, що випливають з даного дослідження, можна згрупувати наступним чином:

- Чисельність населення Черкаської області та в цілому по Україні продовжує зменшуватись та за останні п'ять років скоротилось по Черкаській області на 50,7 тис. осіб, по Україні майже на 1 млн. 12 тис. осіб.

- Показники відтворення населення області як і в цілому по Україні слід оцінювати як украй низькі. На фоні збільшення рівня народжуваності залишається високою смертність. Народжуваність компенсує смертність тільки на 60 відсотків, тобто відтворення забезпечується лише трохи більше половини населення. Дітородна активність продовжує знижуватись. Медико-демографічна ситуація в області та в цілому по Україні залишається складною. Коефіцієнт природного приросту населення Черкаської області становить (-6,6 %) на 1000 осіб, тоді як порогове значення по Україні має становити не менше 2,8.

- Загальний показник смертності 16,3 досі утримується на надто високому, як для європейського, рівні. Його формування відбувається в умовах прискореного демографічного старіння. У структурі причин смерті населення п'ять перших місць стало посідають хвороби системи кровообігу, новоутворення, зовнішні причини смерті, хвороби органів травлення і органів дихання. Середня тривалість життя за даними ОСУ по Черкаській області і по Україні за 2011 рік становить 71 рік в т.ч. у чоловіків – 66 років, у жінок -76 років.

- Доходи населення області не забезпечують гідного існування. В області є населення із середньодушовими загальними доходами у місяць, нижчими прожиткового мінімуму. В Черкаській області слід констатувати низький рівень заробітної плати. Розрив у відношенні мінімального розміру пенсії до прожиткового мінімуму, указує на необхідність подальшого реформування пенсійної системи України і в першу чергу шляхом запровадження накопичувального пенсійного забезпечення.

- Рівень безробіття в області залишається вищим (9,2% на кінець 2011 року), ніж у середньому по Україні (7,9%).

- Фінансування охорони здоров'я за рахунок бюджетних коштів в Україні знаходиться на критичному рівні, що потребує реформування системи охорони здоров'я та запровадження медичного страхування.

Основними перспективами подальших досліджень соціальної безпеки Черкаської області в контексті економічної безпеки України можуть бути:

- оцінка рівня бідності, виявлення частки населення із сукупними витратами, які нижче 75 % медіанного рівня сукупних витрат;
- розрахунок частки витрат на харчування (продовольчі товари та харчування поза домом) у загальному обсязі споживчих грошових витрат домогосподарств;
- аналіз сукупних витрат 10% найбільш забезпеченого населення до 10 % найменш забезпеченого;
- наявність житлового фонду в середньому на одну особу, м²;

- соціальні гарантії для сільського населення, що працює у неформальному секторі економіки;
- пропозиції щодо забезпечення населення робочими місцями;
- визначення тенденцій щодо попиту на робочу силу та підготовкою фахівців у ВНЗ України;
- вдосконалення законодавства у сфері зайнятості та соціальної відповідальності роботодавців тощо.

Література.

1. Міністерство фінансів України: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.minfin.gov.ua
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.me.gov.ua
3. Державна служба зайнятості: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу : www.dcz.gov.ua
4. Державний комітет статистики України: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
5. Головне управління статистики у Черкаській області: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.stat.cherkassy.ua
6. Черкаська обласна державна адміністрація: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.oda.ck.ua
7. Черкаський регіональний центр зайнятості: офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.dcz.gov.ua/chk/control/uk/index

References.

1. Ministerstvo finansiv Ukrainy: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: www.minfin.gov.ua
2. Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: www.me.gov.ua
3. Derzhavna sluzhba zaunyatosti: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu : www.dcz.gov.ua
4. Derzhavnyy komitet statystyky Ukrainy: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: www.ukrstat.gov.ua
5. Holovne upravlinnya statystyky u Cherkas'kiy oblasti: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: www.stat.cherkassy.ua
6. Cherkas'ka oblasna derzhavna administratsiya: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: www.oda.ck.ua
7. Cherkas'kyu rehional'nyy tsentr zaunyatosti: ofitsiyyny sayt [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: www.dcz.gov.ua/chk/control/uk/index

Стаття надійшла до редакції 03.06.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"